

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji
„Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” za 2025 rok

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a) i art. 12 pkt 4 oraz art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r., poz.1684), w związku z art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn.zm.) w wykonaniu uchwały nr LXXV/1555/24 Rady Miasta Katowice z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026”

Rada Miasta Katowice
uchwała:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2025 roku „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr
Rady Miasta Katowice
z dnia 2026 r.

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2024 - 2026
za 2025 rok

Spis treści

WPROWADZENIE	4
CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA	6
Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej	6
Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej	6
Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów	8
Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej	11
Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji	12
Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych	17
Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej	20
Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	22
Cel szczegółowy 8: Ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	23
Koszty realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” w 2025 r.	25
Podsumowanie	28

UŻYTE W TEKŚCIE SKRÓTY:

MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach
Centrum	Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach
RZZ	rodziny zastępcze zawodowe
RDD	rodzinny dom dziecka
Rejestr	Centralny Rejestr Pieczy Zastępczej
koordynator	koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

WPROWADZENIE

Głównym celem „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” jest rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej. Obejmuje on między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy. Realizacja programu, poza ustawowym obowiązkiem, ma na celu zwiększenie dostępności usług rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z terenu miasta Katowice oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań powiatu należy między innymi:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym różne formy pieczy zastępczej rodzinnej bądź instytucjonalnej,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przez tworzenie grup wsparcia i udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- wprowadzanie danych do Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie,
- finansowanie świadczeń należnych rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych oraz usamodzielnianym wychowankom.

W mieście Katowice w 2025 r. zadania organizatora pieczy zastępczej realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (zwany dalej MOPS). W strukturach organizacyjnych MOPS funkcjonuje specjalnie do tego celu powołane Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny (zwane dalej Centrum), zatrudniające wyspecjalizowaną kadrę.

W 2025 r. Centrum zatrudniało:

- **26** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (21 etatów),
- **2** pedagogów (1 etat)
- **6** psychologów (w tym 1 etat głównego specjalisty psychologa)
- **1** referenta.

W 2025 r. w Centrum pracowało łącznie **35** osób.

Najważniejszym celem rodziny zastępczej jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego i sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem – osobiście, aż do czasu jego powrotu do rodziny pochodzenia, adopcji, usamodzielnienia lub zapewnienia opieki i wychowania w innej formie. W swoich działaniach rodzina zastępcza powinna mieć na względzie zwłaszcza podmiotowość dziecka oraz jego prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z krewnymi i innymi bliskimi osobami, zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej bądź instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- a) rodzina zastępcza:
 - spokrewniona (tworzona przez rodzeństwo lub dziadków),
 - niezawodowa,
 - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- b) rodzinny dom dziecka.

Tabela nr 1 – Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w Katowicach

l.p.	Rodziny zastępcze	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Rodziny zastępcze ogółem, w tym:	289*	284**	295
2	rodziny zastępcze spokrewnione	183	178	180
3	rodziny zastępcze niezawodowe	97	98	100
4	rodziny zastępcze zawodowe	11	11	14
5	rodzinne domy dziecka	0	1	1

*dwie rodziny pełnią jednocześnie rolę rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej

**dwie rodziny pełnią jednocześnie rolę rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej, jedna rodzina została przekształcona z niezawodowej w zawodową oraz jedna zawodowa rodzina zastępcza została przekształcona w rodzinny dom dziecka

Tabela nr 2 – Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w Katowicach

l.p.	Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	dzieci w rodzinach zastępczych ogółem, w tym:	442	430*	460
2	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	232	225	227
3	w rodzinach zastępczych niezawodowych	130	130	133
4	w rodzinach zawodowych	80	75	85
5	Dzieci w rodzinnych domach dziecka	0	10	15

*1 dziecko z niezawodowej rodziny zastępczej przebywało w tej samej rodzinie po przekształceniu w zawodową rodzinę zastępczą, 9 dzieci z zawodowej rodziny zastępczej przebywało w tej samej rodzinie po przekształceniu w rodzinny dom dziecka

W okresie pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej (zwanej dalej RZZ), niezależnie od jej typu oraz w rodzinnym domu dziecka (zwanym dalej RDD), każdemu dziecku zapewnia się ustabilizowane życie rodzinne i zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Poszanowanie prawa dziecka do utrzymania więzi z rodziną pochodzenia przejawia się poprzez umożliwienie mu spotkań z rodzicami, rodzeństwem bądź dziadkami zgodnie z ustalonym terminarzem spotkań. Zależnie od dalszych losów dziecka, zawodowe rodziny zastępcze w okresie sprawozdawczym umożliwiały kandydatom na rodziny adopcyjne i zastępcze nawiązywanie kontaktu z dzieckiem.

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (zwanej dalej pogotowiem rodzinnym) dziecko może zostać umieszczone na czas trwania toczącego się postępowania sądowego (sprawy opiekuńczej) w wyniku interwencji lub na mocy tymczasowego postanowienia sądu. W przypadku noworodków pozostawionych przez matki w szpitalu, pogotowia rodzinne odbierają osobiście dzieci ze szpitala na podstawie tymczasowego postanowienia sądu i skierowania wydanego przez MOPS. Pogotowie rodzinne ma ponadto obowiązek przyjęcia dziecka doprowadzonego przez policję (częstokroć w godzinach wieczornych lub nocnych). MOPS każdorazowo zawiadamia sąd o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym.

Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną są zgłaszane do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania odpowiednich rodzin adopcyjnych. Dotyczy to sytuacji, w których rodzice zrzekli się prawa do wychowania własnego dziecka lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, albo dziecko było pozostawione w Oknie Życia. Przypadki pozostawienia noworodka zgłaszane są do MOPS bezpośrednio przez szpitale.

W 2025 r. na terenie Katowic działały **2 rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego**, w których przebywało łącznie **20 dzieci**.

Zawodowe rodziny zastępcze (długoterminowe)

Zawodowe rodziny zastępcze sprawują długookresową pieczę zastępczą nad dziećmi. Taka forma pieczy zastępczej jest najbardziej korzystnym rozwiązaniem przede wszystkim dla wielodzietnych rodzeństw, które z powodu różnicy wieku nie miałyby szansy np. na wspólny pobyt w jednej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2025 r. na terenie Katowic funkcjonowało **9 RZZ**, w tym 1 rodzina została przekształcona z niezawodowej rodziny zastępczej w zawodową, a 1 zawodowa rodzina zastępcza została przekształcona w rodzinny dom dziecka. W 2025 r. RZZ pełniły pieczę zastępczą dla **55 dzieci**.

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne zapewniają całodobową opiekę, wychowanie i pielęgnację dzieci chorych, niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, wymagających specyficznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych. W 2025 r. w Katowicach nie funkcjonowała żadna zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna i nie odnotowano zainteresowania tą formą pieczy zastępczej ze strony zgłaszających się kandydatów.

Rodzinne domy dziecka

Rodzinne domy dziecka zapewniają dzieciom całodobową opiekę, wychowanie i pielęgnację w formie długookresowej pieczy zastępczej. W RDD jednocześnie może przebywać 8 dzieci, co daje szansę na pobyt w rodzinnych formach pieczy zastępczej nawet wielodzietnym rodzeństwom. W 2025 r. jedna rodzina zastępcza zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka, w którym przebywało łącznie **10 dzieci**.

Podsumowanie

W roku sprawozdawczym, w RZZ w Katowicach przebywało narastająco **75** dzieci, w tym **18** dzieci przyjęto w 2025 r. W RDD przebywało łącznie **10** dzieci, z czego **1** dziecko przyjęto w 2025 r. Do RZZ i RDD przyjęto łącznie **19** dzieci nowych dzieci.

W okresie sprawozdawczym zawarte zostały 2 umowy, w tym 1 umowa z RZZ i 1 umowa o prowadzenie RDD. Z końcem 2025 r. procedurę kwalifikacyjną na RZZ ukończyła 1 rodzina, z którą umowa zostanie zawarta w 2026 r., po oddaniu do użytku kolejnych mieszkań przeznaczonych dla zawodowych rodzin zastępczych. Pod koniec 2025 r. szkolenie rozpoczęły 2 kolejne rodziny zakwalifikowane jako kandydaci na RZZ.

CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA

Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej.

1. Podejmowanie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. w mediach, portalach społecznościowych, na stronach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach i Urzędu Miasta Katowice.

Jednym z zadań powiatu w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej jest tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych. W 2025 r. miasto Katowice podejmowało szereg działań mających na celu integrację środowiska katowickich rodzin zastępczych i wsparcie ich funkcjonowania. Ponadto wiele działań nakierowanych było na promowanie idei rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców naszego miasta. Do realizacji tego celu wykorzystano różnorodne dostępne środki komunikacji i przekazu.

W 2025 r. Centrum organizowało spotkania „Kawiarenki dla rodzin zastępczych”, których celem była integracja i stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń między katowickimi rodzinami zastępczymi.

W ramach Kawiarenki odbyły się następujące spotkania tematyczne:

- „Standardy Ochrony Małoletnich” – spotkanie w dniu 16 kwietnia 2025 r., którym uczestniczyło **13 osób (12 rodzin zastępczych)**;
- „Uzależnienia behawioralne” – spotkanie w dniu 17 czerwca 2025 r., w którym udział wzięło **20 osób (19 rodzin zastępczych)**;
- „Wspólny język w rodzinie – o roli zasad” – spotkanie w dniu 5 września 2025 r., w którym udział wzięło **14 osób (14 rodzin zastępczych)**;
- „Cyberprzemoc” – spotkanie w dniu 30 października 2025 r. przeprowadził przedstawiciel Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, Podkomisarz Mateusz Jaroch; w spotkaniu udział wzięło **13 osób (13 rodzin zastępczych)**;
- „Dzieciństwo bez Przemocy” - spotkanie w dniu 17 listopada 2025 r. w Katowice Miasto Ogrodów połączone z przeglądem prac dzieci z rodzin zastępczych na temat „Dzieciństwa bez przemocy”.

Wszystkie prace zostały nagrodzone upominkami w postaci paczek ze słodyczami. W spotkaniu wzięło udział **14 osób (13 rodzin zastępczych)**.

W dniu 29 maja 2025 r. Centrum zorganizowało w Miejskim Domu Kultury „Kosztka” w Katowicach uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Podczas uroczystości wyróżniono 29 rodzin zastępczych, którym wręczono dyplomy i upominki. Rodziny zastępcze i zaproszeni goście wysłuchali prelekcji nt. „Konfliktów międzypokoleniowych”, „Problematyki uzależnień a HIV/AIDS”, „Cech rodzicielstwa zastępczego”. Uroczystość była okazją do wzajemnego poznania się rodzin zastępczych i wymiany doświadczeń. W obchodach wzięły udział **74 osoby**.

W dniu 20 września 2025 r. na Skwerze 304 Dywizjonu Bombowego Ziemi Śląskiej w Katowicach odbył się Piknik rodzin zastępczych, zorganizowany przez Centrum. Wydarzenie miało charakter otwarty, wzięły w nim udział zarówno rodziny zastępcze, jak i mieszkańcy Katowic. Zorganizowano atrakcje dla dzieci takie jak: fotobudka, wata cukrowa, popcorn, festiwal baniek mydlanych, malowanie twarzy, warkoczyki, warsztaty „włoski klimat”, zabawy plastyczne oraz gry integracyjne, które pozwoliły najmłodszym na aktywne i twórcze spędzenie czasu. Dodatkowo ratownicy medyczni przeprowadzili dla dzieci szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Podczas Pikniku udzielano informacji na temat możliwości zostania rodziną zastępczą i rozdawano materiały informacyjne.

W 2025 r. ramach kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze zrealizowano następujące działania:

1. W maju 2025 r. wyprodukowano 5 sztuk tekturowych standów z grafiką promującą ideę rodzicielstwa zastępczego, które wykorzystywane zostały m.in. w trakcie konferencji z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.
2. Pracownicy Centrum promowali rodzicielstwo zastępcze podczas:
 - III Zadołańskiego Dnia Dziecka (w dniu 31 czerwca 2025 r.)
 - Dnia Dziecka organizowanego w Parku Giszowieckim (3 czerwca 2025) r.
 - Parafialnego Dnia chorego, V Dzielnicowej Senioriady – zdrowo, bezpiecznie i solidarnie, odbywającej się na terenie Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa (7 czerwca 2025 r.)
 - IV Festiwalu Sportowego odbywającego się w Parku Giszowieckim (8 czerwca 2025 r.)
 - Integracyjnego Pikniku u Sióstr Jadwiżanek odbywającego się w ogrodzie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego Zgromadzenia Sióstr Św. Jadwigi (14 czerwca 2025 r.).
3. W okresie od 3 czerwca 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. eksponowana była reklama promująca rodzicielstwo zastępcze w infokioskach usytuowanych w 3 centrach przesiadkowych na terenie Katowic.
4. W lipcu 2025 r. wyprodukowano gadżety promujące ideę rodzicielstwa zastępczego w Katowicach, które były wykorzystywane jako upominki przy okazji wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze.
5. W 2025 r. nawiązano współpracę z Katowice Miasto Ogrodów oraz Fundacją Polscy Wychodźcy w celu realizacji koncertu Czesława Mozila z udziałem dzieci z rodzin zastępczych oraz nagrania filmu promującego rodzinną pieczę zastępczą w Katowicach. Koncert „Czesław Mozil i Grajkowie Przyszłości” odbył się 18 grudnia 2025 r. W koncercie udział wzięły 33 rodziny zastępcze z dziećmi (100 osób).
6. Przez cały grudzień 2025 r. w ramach działań promujących rodzicielstwo zastępcze eksponowana była reklama typu city side na 6 autobusach należących do PKM Katowice.
7. W okresie 4 - 30 grudnia 2025 r. w kinach należących do Instytucji Filmowej „Silesia Film”, tj. Kino Światowid i Kino Kosmos przed seansami kinowymi emitowany był 38-sekundowy spot promujący ideę rodzicielstwa zastępczego, którego celem było zachęcenie mieszkańców miasta Katowice do zostania rodziną zastępczą. Spot zamieszczony został w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej MOPS w Katowicach.
8. W czerwcu 2025 r. w Katowickim Informacyjnym Serwisie SMS zamieszczono informację dotyczącą prowadzonej kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze. Wiadomość została wysłana do 6 675 użytkowników oraz dostarczona do 6 441 użytkowników.
9. W 2025 r. w ramach projektu unijnego pn. „TworzyMy rodziny - wsparcie, rozwój i promocja rodzinnej pieczy zastępczej w Katowicach”, realizowano następujące działania:
 - udzielono rodzinom zastępczym wsparcie asystenta rodziny;
 - w grudniu 2025 r. w ramach ogłoszonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wyłoniono wykonawcę Agencja Reklamowa dsk Sp. z o.o., której zadaniem będzie opracowanie koncepcji kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze w mediach społecznościowych (zadanie realizowane będzie ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, realizacja kampanii potrwa do 31 grudnia 2027 r.);
 - wykonano prace przygotowawczo-koncepcyjne, zmierzające do przeprowadzenia postępowań mających na celu uruchomienie w 2026 r. usług, takich jak: diagnoza FAS/FASD (30 osób) i diagnoza

psychiatryczna (35 osób), treningi umiejętności społecznych (30 osób) oraz korepetycje przedmiotowe (50 osób) dla dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Katowic.

Na stronie internetowej MOPS w 2025 r. stale dostępna była informacja na temat warunków jakie należy spełnić, aby ubiegać się o ustanowienie rodziną zastępczą. Osoby odwiedzające stronę mogły uzyskać podstawowe informacje na temat procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, rodzajów rodzin zastępczych oraz przysługujących rodzinom zastępczym i dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych świadczeń. W 2025 r. informacja o pieczy zastępczej była odwiedzana 917 razy. Największą liczbę wyświetleń strony zanotowano w czerwcu 2025 roku.

Tabela 3 - Wskaźniki realizacji:

I.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba odsłon zakładki dot. rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	721	917	1000
2	Liczba wydarzeń promujących zastępcze rodzicielstwo	4	3	4

Komentarz do powyższych danych:

W 2026 r. MOPS będzie kontynuował aktywną kampanię na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Promocja idei rodzicielstwa zastępczego w dużej mierze będzie realizowana w ramach umowy zawartej z Agencją Reklamową dsk Sp. z o.o. W ramach umowy przeprowadzona zostanie m.in. szczegółowa diagnoza i badania marketingowe, a także dokonana zostanie analiza dobrych praktyk w celu zidentyfikowania skutecznych i sprawdzonych rozwiązań wykorzystywanych przez inne samorządy w kampaniach promujących rodzinną pieczę zastępczą. Głównym zadaniem wykonawcy będzie opracowanie i realizacja kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze, w tym przygotowanie spotów promocyjnych, plakatów, ulotek, relacji/postów, podcastów edukacyjnych, spotów radiowych.

Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów.

1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i/lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.

W 2025 r. kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przystępowali do procesu kwalifikacyjnego. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej (zwani dalej koordynatorami) Centrum sporządzali opinie oraz gromadzili dokumentację w celu potwierdzenia spełniania warunków wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z przepisu wynika, że pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom przebywającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone: zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe, umożliwiające dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego; właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań; wypoczynku i organizacji czasu wolnego;

– nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Ponadto pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej może być powierzone wyłącznie osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba, tworząca tę rodzinę, musi wykazać stałe źródło dochodów. Kandydaci spełniający powyższe warunki byli kierowani do udziału w szkoleniu.

W 2025 r. koordynatorzy Centrum przeprowadzili analizę sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej i majątkowej **67 osób (48 rodzin)**, deklarujących wolę ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą. Z udziału w procesie kwalifikacyjnym zrezygnowało 3 kandydatów, co było spowodowane chęcią sprawowania opieki nad dzieckiem w formie powierzenia go w pieczę bez ustanawiania rodziny zastępczej oraz sytuacją osobistą, rodzinną kandydatów.

Stosownie do art. 42 ust. 1 pkt 5b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, których predyspozycje oraz motywacje do pełnienia tej funkcji zostały potwierdzone opinią psychologa. W 2025 r. psychologowie oraz pedagog Centrum wykonywali badania psychologiczne i pedagogiczne kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, na podstawie których sporządzano opinię psychologiczno-pedagogiczną.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badania psychologiczno-pedagogiczne **55 kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej**, z czego 30 osób posiadało odpowiednie predyspozycje i motywacje do pełnienia ww. funkcji, a 25 osób nie posiadało odpowiednich predyspozycji i motywacji.

Zgodnie z art. 96 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoby, które wyrażają wolę wspierania placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie działań wychowawczych, a w szczególności przygotowania dziecka do samodzielnego życia, po uzyskaniu akceptacji dyrektora placówki muszą uzyskać pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2025 r. do Centrum zgłosiły się **3 osoby** zainteresowane pełnieniem w/w funkcji.

2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny, zgodnie z programem szkolenia zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny. Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe kierowani byli na szkolenie prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom w Siemianowicach Śląskich. Odbyły się **3 szkolenia**, na które skierowano 12 osób, z czego **7 osób ukończyło szkolenie** z wynikiem pozytywnym.

Zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownicy merytoryczni Centrum prowadzili szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych przez sąd rodzin zastępczych spokrewnionych. Celem szkolenia było przygotowanie uczestników do pełnienia roli rodziny zastępczej, w tym do radzenia sobie z problemami dzieci i lepszego rozumienia ich potrzeb, a także dostarczenie rodzinom podstawowej wiedzy prawnej z zakresu pieczy zastępczej i prawa rodzinnego. Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione było realizowane w formie grupowej, w trzech edycjach. W 2025 r. odbyło się łącznie **18 spotkań grupowych** z uczestnikami szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych. Szkolenie prowadzone stacjonarnie i częściowo indywidualnie ukończyło 10 osób, szkolenie prowadzone w formule indywidualnej ukończyły 2 osoby. Szkolenie rozpoczęło i ukończyło łącznie **28 osób (25 rodzin)**.

Tabela 4 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	2026 r.
1	Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym:	75	67*	75
	- liczba kandydatów spełniających	30	30	-

	warunki wynikające z art. 42 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej			
	- liczba kandydatów niespełniających warunków wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	21	25	-
	- liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z udziału w procesie kwalifikacyjnym	15	3	-
2	Liczba kandydatów, którym wykonano badania psychologiczno-pedagogiczne	66	55	50
3	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	40	41	57
4	Liczba osób, którym wykonano badania psychologiczno-pedagogiczne do pełnienia funkcji wspierającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	3	3
5	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji wpierającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	3	3
6	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:	5	6**	5
7	Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym z wynikiem pozytywnym:	34	35	-
	kandydaci na rodzinę zastępczą spokrewnioną	13	28***	-
	kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową i zawodową	21	7	-

* Część kandydatów rozpoczęło proces kwalifikacyjny pod koniec 2025 r., dlatego opinie zostaną wydane w 2026 r. Dotyczy to 9 osób.

** W liczbie przeprowadzonych szkoleń przez Centrum wykazano 3 edycje grupowe. Część uczestników przechodziła szkolenie w formie całkowicie lub częściowo indywidualnej. Szkolenia przeprowadzone w formie indywidualnej nie zostały nie ujęte w tabeli.

*** W szkoleniach uczestniczyli pozytywnie zaopiniowani kandydaci na spokrewnione rodziny zastępcze, nowo ustanowione spokrewnione rodziny zastępcze oraz już funkcjonujące spokrewnione rodziny zastępcze, które wcześniej nie ukończyły szkolenia.

Komentarz do powyższych danych:

- W 2025 r. nastąpił **spadek liczby kandydatów** na rodziny zastępcze względem 2024 r. Jednocześnie **mniej osób zrezygnowało** z procesu opiniowania, co może wskazywać na większą wiedzę kandydatów odnośnie pieczy zastępczej a co za tym idzie bardziej przemyślane decyzje. Mimo tego nadal wysoka jest liczba kandydatów niespełniających warunków ustawowych.
- W 2025 r. zgłosili się kandydaci do pełnienia funkcji rodziny wspierającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i wydano w tym zakresie 3 opinie.
- Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej była adekwatna do potrzeb. W 2025 r. jedna rodzina ukończyła dodatkowe szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej oraz jedna rodzina ukończyła szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Kolejne dwie rodziny pod koniec 2025 r.

rozpoczęły szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, a po jego ukończeniu w 2026 r. deklarują chęć podjęcia szkolenia dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze.

Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej.

1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych w Centralnym Rejestrze Pieczy Zastępczej, dotyczących osób:

- **zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,**
- **pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.**

W 2025 r. MOPS jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadził, aktualizował i uzupełniał dane w Centralnym Rejestrze Pieczy Zastępczej (zwany dalej Rejestrem). Obowiązek ten wynika z art. 38 d. ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny o systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rodziny tworzy rejestr obejmujący:

- a) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie;
- b) wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- c) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- d) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
- e) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- f) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek;
- g) opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
- h) wykaz osób usamodzielnianych.

Rejestr obejmuje szczegółowe dane osobowe oraz dotyczące sytuacji osobistej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej dzieci oraz kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, między innymi:

- dane osobowe, w tym imię i nazwisko, numer PESEL, data i miejsce urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, stan cywilny,
- wykształcenie oraz zawód i miejsce pracy i źródła oraz wysokość dochodu,
- dane o warunkach mieszkaniowych,
- data i wynik zaświadczenia lekarskiego oraz opinii z badań psychologicznych,
- ukończone szkolenia,
- liczba dzieci, pozostających pod opieką rodziny zastępczej,
- czy rodzina pełni funkcję zawodowej rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka
- szczegóły dotyczące oceny sytuacji dziecka oraz oceny rodziny zastępczej.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jak również osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są zobowiązane do informowania MOPS o każdej zmianie danych gromadzonych w Rejestrze. Ponadto osoby te mają obowiązek przedłożenia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa.

Dane do Rejestru wprowadza się i aktualizuje niezwłocznie po powzięciu informacji wymagających wpisu lub ich aktualizacji. Dane z Rejestru na podstawie art. 38e ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej udostępniane są organom państwowym oraz wymienionym instytucjom w celu realizacji ich zadań, w tym sądowi, ośrodkom adopcyjnym, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, innym organizatorom pieczy zastępczej.

Tabela 5 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba przekazanych sądowi kart dotyczących kandydatów i funkcjonujących rodzin zastępczych.	46*	nie dotyczy	nie dotyczy

*Karty były przekazywane sądowi na podstawie art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Art. 46 został uchylony i od 2025 r. wszelkie dane gromadzone są wyłącznie w formie elektronicznego wpisu do Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej. Zwolnienie dziecka z pieczy zastępczej, rozwiązanie rodziny zastępczej bądź przeprowadzka poza Katowice powoduje niezwłoczne usunięcie (anonimizację) danych z Rejestru.

Komentarz do powyższych danych:

Pod koniec 2024 r. koordynatorzy wprowadzili szczegółowe dane wszystkich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze, dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, ich rodzeństwa i rodziców biologicznych oraz usamodzielnianych wychowanków do Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej, uruchomionego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Rejestr ten funkcjonuje od 15 stycznia 2025 r. i zniósł konieczność odrębnego przekazywania sądowi kart z danymi.

W 2025 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco aktualizowali dane, zamieszczone w powyższym Rejestrze. W związku z rozszerzeniem funkcjonalności Rejestru, obecnie obejmuje on również dzieci oczekujące na umieszczenie w systemie pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji.**1. Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej.**

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka albo zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności uwzględniając jego poczucie godności, wartości i indywidualności oraz jego potrzeby. Zapewnia dziecku dostęp do przysługujących mu świadczeń zdrowotnych oraz kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, jak również dba o rozwój uzdolnień i zainteresowań.

Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia sądu, a w przypadkach interwencyjnych dziecko może być doprowadzone do zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego przez Policję albo Straż Graniczną. MOPS jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek gromadzenia i przekazywania rodzinom zastępczym szczegółowych informacji, dotyczących sytuacji prawnej i rodzinnej przyjmowanego dziecka. Ponadto rodzina zastępcza w miarę możliwości powinna mieć zapewniony kontakt z dzieckiem jeszcze przed jego umieszczeniem w tej rodzinie.

W 2025 r. sąd ustanowił **33** nowe rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe, zamieszkałe w Katowicach, w których umieszczono łącznie **38** dzieci. Jednocześnie 68 dzieci opuściło rodziny zastępcze i RDD do rodziny biologicznej powróciło tylko 3 dzieci, w tym 2 z RZZ.

Zawodowe rodziny zastępcze (w tym pogotowia rodzinne) oraz osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, nie miały możliwości wcześniejszego nawiązania kontaktu z dziećmi, które do tych rodzin były przyjmowane. Informacje odnośnie sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci przyjętych do zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka, przekazywano rodzinom niezwłocznie po przyjęciu dziecka. W przypadku dzieci z rodzin, które wcześniej nie były znane pracownikom MOPS (nie korzystały z żadnej formy wsparcia), informacje przekazywano w miarę ich pozyskiwania. W 2025 r. do **pogotowia rodzinnych** przyjęto **8** dzieci, pozostałe zawodowe rodziny zastępcze przyjęły **10** dzieci oraz do rodzinnego domu dziecka skierowano **1** dziecko.

Zgodnie z wymogami prawa przekazywano rodzinom zastępczym dokumentację dotyczącą przyjmowanego do rodziny dziecka. Rodzinom zastępczym udostępniano takie dokumenty jak:

- odpis aktu urodzenia,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka,
- dokumentację szkolną,
- diagnozę psychofizyczną,
- informację o specjalnych potrzebach edukacyjnych przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka,
- plan pracy z rodziną lub informację o sytuacji rodziny dziecka.

W celu realizacji powyższego zadania, koordynatorzy Centrum mają prawo do uzyskania informacji oraz otrzymania lub wglądu do wszelkiej dostępnej dokumentacji (w tym prawnej i medycznej) dotyczącej dziecka. W 2025 r. koordynatorzy na bieżąco gromadzili i przekazywali nowo ustanawianym rodzinom zastępczym wymaganą prawem dokumentację dzieci. Należy jednak podkreślić, że w przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych, dokumentacja dzieci zazwyczaj znajdowała się w posiadaniu rodziny zastępczej, jeszcze przed jej ustanowieniem przez sąd.

Rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatora dla rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie Katowic wyznacza MOPS jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorem może być osoba legitymująca się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na dowolnym kierunku, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji oraz posiadająca co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną (także jako rodzina zastępcza). Zadania koordynatora szczegółowo opisuje art. 77 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który wymienia między innymi udzielenie pomocy w realizacji pieczy zastępczej, przygotowanie planu pomocy dziecku i zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym – psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Koordynator obejmuje też swoim wsparciem pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2025 r. koordynatorzy Centrum współpracowali z **284 rodzinami zastępczymi** (z czego 2 rodziny zastępcze pełnią jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej) oraz wspierali i monitorowali proces usamodzielnienia **163 wychowanków**.

W rodzinach zastępczych w 2025 r. przebywało (narastająco) **430 dzieci** (w tym 1 dziecko w rodzinie zastępczej niezawodowej, przekształconej w zawodową i 9 dzieci z zawodowej rodziny zastępczej przekształconej w rodzinny dom dziecka), w tym **355 dzieci** w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, **85 dzieci** łącznie w RZZ i RDD (w tym 9 dzieci, które przebywały w RZZ, która została przekształcona w RDD).

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych z terenu Katowic realizowane było przez Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w którym jest zatrudniona wykwalifikowana kadra merytoryczna psychologów oraz pedagog. Poradnictwo specjalistyczne obejmowało między innymi diagnozowanie problemów rodzin zastępczych, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Celem poradnictwa specjalistycznego było wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu powierzonej im funkcji, wzmocnienie poczucia ich odpowiedzialności za wychowywanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz problemów dzieci, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych, podniesienie świadomości rodziny poprzez zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby jej członków. Rodzinom zastępczym udzielano również wsparcia w radzeniu sobie z pojawiającymi się kryzysami czy problemami. Poradnictwo dla młodzieży prowadzono w celu zwiększenia umiejętności planowania swojej przyszłości oraz nauki budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

Koordynatorzy Centrum każdorazowo informowali rodziny zastępcze o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów. Ponadto psychologowie i pedagog Centrum w miarę zgłaszanych potrzeb towarzyszyli koordynatorom w wizytach w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, udzielając im bezpośrednio porad w miejscu zamieszkania.

Kolejną formą wspierania rodzin zastępczych są grupy wsparcia adresowane do wszystkich rodzin zastępczych. Rodzice zastępczy wyrażali potrzebę otrzymania wsparcia psychologicznego i edukacji

psychologicznej, związanej ze specyfiką wychowywania dzieci w rodzinie zastępczej. W 2025 r. odbywały się spotkania wspierające dla rodzin zastępczych. Dawały one możliwość dalszego rozwoju nabytych już kompetencji oraz dzielenia się swoim doświadczeniem związanym z rodzicielstwem zastępczym. Podejmowane w czasie spotkań zagadnienia wynikały z bieżących doświadczeń uczestników i pojawiających się trudności wychowawczych. Ponadto spotkania były wzbogacane o treści służące podnoszeniu ich kwalifikacji, rozwojowi osobistemu oraz poszukiwaniu zasobów i strategii zaradczych w omawianych problemach. Spotkania były prowadzone przez psychologów Centrum. Dodatkowo rodziny zastępcze mogły korzystać z grupy wsparcia prowadzonej przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom w Siemianowicach Śląskich.

Ponadto psycholog i pedagog Centrum w odpowiedzi na zgłaszane przez rodziny zastępcze potrzeby, przeprowadzili dla nich szkolenia tematyczne:

1. Szkolenie i warsztat pt. **„Wsparcie dziecka z zaburzeniami integracji sensorycznej”** obejmowało zagadnienia dotyczące rozpoznawania objawów zaburzeń integracji sensorycznej u dzieci oraz praktycznych metod wspierania ich funkcjonowania. Uczestniczyło w nim **8 osób (8 rodzin)**.
2. Szkolenie **„Uzależnienia behawioralne”** obejmowało zagadnienia dotyczące rozpoznawania objawów uzależnień behawioralnych oraz sposobów profilaktyki i interwencji wspierających osoby doświadczające tego typu trudności. Wzięły w nim udział **3 osoby (3 rodziny)**.
3. **Trening wychowawczy** prowadzony przez pedagoga obejmował zagadnienia dotyczące rozwijania kompetencji rodzicielskich, takich jak stawianie granic, stosowanie adekwatnych konsekwencji, wzmacnianie pożądanych zachowań dziecka oraz konstruktywne reagowanie na trudne zachowania. Udział wzięło **13 osób (10 rodzin)**.

Co roku pracownicy Centrum opracowują tematy szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych oraz sporządzają harmonogramy szkoleniowe na podstawie zgłaszanych przez rodziny zastępcze potrzeb szkoleniowych. Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

MOPS będzie również kontynuował działania, mogące zapewnić lepsze funkcjonowanie rodzin zastępczych poprzez zapewnienie dostępności do indywidualnego poradnictwa specjalistycznego, grup wsparcia oraz szkoleń dla funkcjonujących już rodzin zastępczych. Koordynatorzy będą informowali rodziny zastępcze o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów (psychologów, pedagoga, terapeuty, mediatora i prawnika). Psycholog i pedagog będą towarzyszyli koordynatorom podczas wizyt w rodzinach zastępczych, udzielając porad bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej.

2. Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych, w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.

Zgodnie z art. 45a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe są zobowiązane do przedstawiania co dwa lata opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

W okresie od stycznia do grudnia 2025 r. psycholog Centrum wykonywali badania psychologiczne rodzicom zastępczym pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka. Na podstawie wyników badań sporządzano opinię, określającą predyspozycje i motywację rodziców zastępczych do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej.

3. Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej.

W 2025 r. MOPS przyznawał i realizował na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka następujące świadczenia:

- świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej w kwocie **1002,00 zł¹** miesięcznie;
- świadczenie na utrzymanie dziecka umieszczonego w zawodowej i niezawodowej rodzinie zastępczej oraz

¹ Ww. świadczenia podlegają waloryzacji na podstawie Obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, która następuje z dniem 1 czerwca. W 2025 r. nie ogłoszono waloryzacji świadczeń dla rodzin zastępczych.

- w rodzinnym domu dziecka w kwocie **1517,00 zł²** miesięcznie;
- dodatek na dziecko niepełnosprawne – w kwocie **306,00 zł³** miesięcznie;
- dofinansowanie do indywidualnego wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, zgodnie z polityką świadczeń MOPS, w kwocie **650,00 zł** jednorazowo w przypadku wypoczynku trwającego bez przerwy przez co najmniej 14 dni, a dzieci z zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka w zależności od wieku mogły otrzymać jednorazowe dofinansowanie w kwocie **od 650 do 2000 zł**;
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami dziecka, przyjmowanego do rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka – jednorazowo w kwocie wynikającej ze zgłoszonych przez rodzinę zastępczą niezbędnych potrzeb, których zaspokojenie nie było możliwe z bieżących świadczeń na utrzymanie dziecka;
- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego. W ramach tego świadczenia w 2025 r. MOPS realizował dofinansowanie do pakietów medycznych LUX MED dla dzieci z rodzin zastępczych w kwocie 114,00 zł miesięcznie na dziecko;
- środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka w kwotach zależnych od przedstawionych dowodów poniesionych kosztów oraz od liczby osób wspólnie zamieszkujących;
- świadczenie dla zawodowej rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka na pokrycie kosztów, związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu, w kwocie zależnej od poniesionych kosztów i możliwości finansowych MOPS.

Ponadto rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka korzystają ze świadczeń realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub wynikających z innych przepisów, na przykład świadczenie wychowawcze, Dobry Start, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, Aktywny Rodzic.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawodowe rodziny zastępcze oraz osoby prowadząca rodzinny dom dziecka na podstawie zawartych umów otrzymują wynagrodzenie. Na podstawie Uchwały nr XX/455/12 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie podwyższenia wysokości kwoty wynagrodzenia przysługującego rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka (Dz.U. Woj. Śląsk. z 2012 r., poz. 1826), po roku od przyjęcia pierwszego dziecka do zawodowej rodziny zastępczej, wynagrodzenie ulega zwiększeniu o kwotę 1500,00 zł miesięcznie pod warunkiem uzyskania przez zawodową rodzinę zastępczą pozytywnej oceny organizatora pieczy zastępczej. Dodatkowo na podstawie rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024 - 2027” każdej zawodowej rodzinie zastępczej i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka w 2025 r. przysługiwał „dodatek motywacyjny” do wynagrodzenia w kwocie 1000,00 zł brutto miesięcznie.

Tabela 6 – wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych

Okres pełnienia funkcji	Zawodowa rodzina zastępcza	Zawodowa rodzina zastępcza pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka
do 1 roku pracy	6 127,00 zł	7597,48 + dodatek 20% 1519,50 9 116,98 zł	13 000,00 zł
od 1 do 4 lat pracy, pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii (podwyżka wynikająca z Uchwały Nr XX/455/12 RM Katowice z dnia 28 marca 2012 r.)	7 627,00 zł	9457,48 + dodatek 20% 1891,50 11 348,98 zł	14 500,00 zł
powyżej 4 lat pracy	8 312,67 zł	10307,71 + dodatek 20% 2061,54 12 369,25 zł	15 500,00 zł

² jw.

³ Jw.

<p>Sprawowanie pieczy nad każdym dzieckiem powyżej 3 dzieci powoduje podwyższenie w/w wynagrodzenia o kwotę 1 000,00 zł brutto miesięcznie, proporcjonalnie do liczby dni pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej w danym miesiącu. Do limitu nie wlicza się pełnoletnich wychowanków pozostających w zawodowej rodzinie zastępczej.</p> <p>Dodatek 20% dla pogotowia rodzinnego przysługuje (na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny o systemie pieczy zastępczej) od pełnej kwoty wynagrodzenia obliczonego za dany miesiąc.</p>	<p>Sprawowanie pieczy nad każdym dzieckiem powyżej 8 dzieci powoduje podwyższenie wynagrodzenia o kwotę 1000,00 zł brutto miesięcznie, proporcjonalnie do liczby dni pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej w danym miesiącu.</p>
--	--

W 2025 r. na wynagrodzenia dla RZZ (wraz z obowiązkowymi obciążeniami pracodawcy w postaci składek na ubezpieczenia społeczne oraz składek na Fundusz Pracy i PPK), MOPS w Katowicach wydatkował kwotę **1 562 587,64 zł**. W 2025 r. najwyższe wynagrodzenie RZZ wyniosło 16 312,67 zł, pogotowia rodzinnego 17 409,25 zł, RDD 16 500,00 zł. Łącznie na wynagrodzenia dla RDD wydatkowano kwotę **117 540,26 zł**

W przypadku pobytu w RZZ jednocześnie więcej niż 3 dzieci (w RDD – powyżej 8 dzieci), rodzina ma prawo do pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w opiece nad dziećmi. W 2025 r. MOPS w Katowicach zatrudniał na podstawie umów zleceń **22 osoby** do pomocy RZZ i w RDD. Osoby te za wykonane usługi otrzymywały wynagrodzenie w kwocie 30,50 zł brutto za każdą godzinę, a ich zadaniem było nie tylko krótkotrwałe sprawowanie opieki nad dziećmi (np. w czasie, gdy zawodowa rodzina zastępcza była z dzieckiem na rehabilitacji lub u lekarza), ale także wyjście z dzieckiem na plac zabaw, wykonanie prania, sprzątanie mieszkania, drobne zakupy, inne prace pomocnicze. W 2025 r. na wynagrodzenia dla osób pomagających zawodowym rodzinom zastępczym i w rodzinnym domu dziecka przeznaczono **959 575,09 zł**.

Ponadto w 2025 r. zawarto **23 umowy z 14 rodzinami pomocowymi**, które sprawowały opiekę nad dziećmi z zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka w okresie, kiedy rodziny korzystały z przysługującej im przerwy w sprawowaniu pieczy lub z innych przyczyn nie mogły sprawować opieki nad dziećmi. Na wynagrodzenia dla rodzin pomocowych przeznaczono **220 732,93 zł**.

Tabela 7 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	29	26	22
2	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora, - w tym sprawujących opiekę nad dziećmi oraz osobami, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej i nadal w niej pozostają, w tym - rodziny, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	289 3	284 1	290
3	Liczba dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych (<u>z wyjątkiem zawodowych</u>), w tym: - dzieci, które decyzją sądu zostały w danym roku kalendarzowym umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, - dzieci, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	362 46 5	355 38 1	365
4	Liczba osób, którym wykonano badania predyspozycji i motywacji do dalszego	49	71	75

	pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej			
	Liczba wydanych opinii	29	59	
5	Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach tematycznych dla funkcjonujących rodzin zastępczych	19	24	30
	Liczba przeprowadzonych szkoleń	3	3	4
6	Liczba spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych	7	7	7
7	Liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad indywidualnych (psychologicznych, pedagogicznych i prawnych)	701	641	720
8	Wydatki na utrzymanie Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w danym roku kalendarzowym (zł)	2 811 950,93	2 651 676,60	3 261 868,00
9	Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym (zł), w tym:	5 801 006,42	6 253 134,66	6 928 595,00
	- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów, związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	41 254,09	21 936,72	45 000,00
	- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	5 293 512,55	5 576 695,12	5 850 416,00
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne	184 155,12	199 293,17	211 140,00
	- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	56 591,09	81 196,57	120 403,00
	- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	201 875,25	331 548,09	529 836,00
	- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu	23 392,95	13 134,99	35 000,00
	- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego	225,37	29 330,00	136 800,00

Komentarz do powyższych danych:

- Koordynatorzy na bieżąco informowali rodziny o możliwości uzyskania wsparcia, także w formie grupowej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także propozycje wspólnych spotkań adresowane do rodzin zastępczych, np. spotkania w ramach Kawiarenki dla rodzin zastępczych, obchody „Dnia Rodzicielstwa Zastępczego”, Piknik czy spotkania integracyjne.
- Badania predyspozycji i motywacji do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej wykonywane są przez psychologów Centrum zgodnie z harmonogramem wynikającym z terminów ustawowych.
- W 2025 r. na wysokim poziomie utrzymywała się liczba porad psychologiczno-pedagogicznych udzielonych rodzinom zastępczym, a ponadto zaobserwowano dużą otwartość rodzin zastępczych na kontakt i współpracę ze specjalistami.
- W 2025 r. w ramach świadczeń związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego, rodziny zastępcze otrzymywały dofinansowanie do zakupu pakietów medycznych dla umieszczonych w tych rodzinach dzieci w kwocie 114,00 zł miesięcznie na każde dziecko, na które rodzina zastępcza zawarła umowę z LUX MED. Dofinansowano pakiety medyczne dla 45 dzieci z 33 rodzin zastępczych.

Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.

1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości

umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. W celu zapewnienia możliwości pobytu dziecka w rodzinie zastępczej do usamodzielnienia, wiek kandydatów nie powinien przekraczać 55 lat.

W celu zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Katowic pieczy zastępczej w rodzinnych formach, niezbędny jest stały rozwój sieci rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Wszyscy kandydaci, zgłaszający swoją gotowość do rozpoczęcia procesu kwalifikacyjnego i ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą, jeszcze przed skierowaniem na szkolenie uzyskują pełną informację o rodzajach rodzin zastępczych, w tym – o różnych specjalizacjach zawodowych rodzin zastępczych (w tym o możliwości prowadzenia rodzinnego domu dziecka) i możliwości ubiegania się o zawarcie umowy.

2. Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze.

Możliwość przekształcenia niezawodowej rodziny zastępczej w zawodową rodzinę zastępczą reguluje art. 54 oraz art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Warunki niezbędne do przekształcenia rodziny zastępczej niezawodowej w rodzinę zastępczą zawodową określone zostały w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” i obejmują:

- wiek kandydatów nieprzekraczający 55 lat (organizator pieczy zastępczej bierze pod uwagę wiek kierowanych do rodziny dzieci, aby było możliwe usamodzielnienie wychowanków przed przejściem zawodowej rodziny zastępczej na emeryturę),
- pozytywną ocenę rodziny zastępczej, wystawioną przez dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydaną na potrzeby przekształcenia,
- pozytywną opinię z badań psychologiczno-pedagogicznych przeprowadzonych przez psychologa w związku ze złożonym wnioskiem o przekształcenie,
- pozytywną ocenę warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci, sporządzoną po wizycie pracowników Centrum,
- wyrażenie przez rodzinę zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy.

Na 2025 r. zgodnie z „Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026”, przyjęto następujące limity zawierania umów:

- a) dla nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych:
 - 2 nowe umowy,
- b) dla rodzin zastępczych zawodowych, przekształconych z rodzin zastępczych niezawodowych:
 - 2 umowy,

łącznie nie więcej niż 14 zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

W ramach środków zaplanowanych na obsługę finansową wyżej wymienionych działań na poszczególne lata, dopuszcza się możliwość przekształcenia zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka lub zawarcie umów o prowadzenie rodzinnego domu dziecka z nowymi kandydatami.

Koordinatory Centrum na bieżąco monitorowali sytuację poszczególnych niezawodowych rodzin zastępczych. W przypadku spełniania przez niezawodową rodzinę zastępczą warunków do przekształcenia w rodzinę zastępczą zawodową, koordynatory informowali rodzinę zastępczą o takiej możliwości. Informowali również o obowiązku odbycia dodatkowego szkolenia dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze oraz o koniecznej zgodzie na przyjęcie 2 dzieci wskazanych przez MOPS. W 2025 r. przekształcono 1 rodzinę zastępczą niezawodową w zawodową. Rodzina ta przed zawarciem umowy odbyła szkolenie dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, a po przekształceniu przyjęła kolejno 3 dzieci. Ponadto w 2025 r. MOPS skierował 3 rodziny na szkolenie dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze.

W 2025 r. funkcjonowało **11 zawodowych rodzin zastępczych, z czego 1 rodzina z dniem 1 lipca 2025r. została przekształcona w rodzinny dom dziecka.** Na dzień 31 grudnia 2025 r. w 10 RZZ i w 1 RDD przebywało łącznie **60 dzieci, w tym 1 uczący się pełnoletni wychowanek.** Ponadto wsparcie koordynatora uzyskało 4 usamodzielnianych wychowanków zawodowych rodzin zastępczych.

Rodzice biologiczni, którzy zachowali ograniczoną władzę rodzicielską, byli informowani o wszelkich terminach wizyt i konsultacji lekarskich, o ustalonym terminie przyjęcia dziecka do szpitala oraz o terminach rehabilitacji i zajęć wczesnego wspomagania rozwoju, w celu umożliwienia rodzicom osobistego wkładu w opiekę nad dzieckiem. Współpracę z zawodową rodziną zastępczą w 2025 r. zadeklarowało 18 rodzin biologicznych. Mimo motywowania przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego, kuratora rodzinnego, zawodową rodzinę zastępczą i koordynatora oraz mimo licznych deklaracji rodziców ich udział w powyższych

działaniach można określić jako incydentalny, skutkiem czego w 2025 r. tylko 2 dzieci powróciło do swoich rodziców.

Przebywające w RZZ dzieci w wieku szkolnym, w okresie wakacji letnich skorzystały z możliwości wyjazdu na kolonie i obozy. Ponadto RZZ organizowały indywidualne wyjazdy poza miasto wraz z umieszczonymi w tych rodzinach dziećmi, niezależnie od wieku dzieci. Każda RZZ skorzystała z dofinansowania do indywidualnego wypoczynku dzieci.

Sytuacja prawna zdecydowanej większości dzieci małych (do 3 roku życia) w ciągu roku sprawozdawczego została uregulowana lub jest jeszcze w trakcie procedowania w Sądzie Rejonowym Katowice-Zachód w Katowicach. W 2025 r. koordynatorzy prowadzący sprawy zawodowych rodzin zastępczych współpracowali ze Śląskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Katowicach oraz Ośrodkiem Adopcyjnym i Pieczy Zastępczej „Szansa” w Bytomiu, do których zgłoszono łącznie **10 dzieci**. Pod koniec 2025 r. możliwe było rozpoczęcie gromadzenia dokumentacji adopcyjnej kolejnych 4 dzieci.

Tabela 8 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba kandydatów i wniosków o przekształcenie w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	8	3	4
	liczba kandydatów pozytywnie zaopiniowanych,	4	3	
	liczba kandydatów negatywnie zaopiniowanych,	2	0	
	liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z ubiegania się o status zawodowej rodziny zastępczej	2	0	
2	Liczba zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w danym roku kalendarzowym, w tym:	11 (narastająco)	11	16
	- liczba zawartych umów w danym roku kalendarzowym	4	2	5
3	Liczba dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, w tym:	80 (narastająco)	85	90
	- liczba dzieci przyjętych w danym roku kalendarzowym	26	19	30
4	Średni koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej/rodzinnym domu dziecka (zł), w tym:	4 664,96	6 157,75 *	6 500,00
	- koszt wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz rodzin pomocowych i osób zatrudnionych do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2 076 007,87	2 860 435,92	3 452 194,00
	- wydatki na świadczenia udzielone zawodowym rodzinom zastępczym	1 165 878,99**	1 462 056,00 **	1 650 000,00

*W tabeli podano ogólny średni koszt pobytu dziecka. Koszty szczegółowe za 2025 r. – pobyt w pogotowiu rodzinnym 7 362,45 zł, w pozostałych zawodowych rodzinach zastępczych 5 856,64 zł i w rodzinnym domu dziecka 6 342,26 zł.

**Kwota świadczeń wypłaconych zawodowym rodzinom zastępczym i rodzinnemu domowi dziecka zawiera się w kwocie świadczeń dla rodzin zastępczych ogółem.

Komentarz do powyższych danych:

- Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych powinien prowadzić do powstawania nowych miejsc opieki i wychowania dla małych dzieci, które z racji wieku lub niepełnosprawności nie mogą być umieszczone w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, a także do ograniczania liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Jednocześnie RZZ dają możliwość wielokrotnego wykorzystania każdego miejsca, ponieważ rotacja dzieci w tych rodzinach jest znacznie większa niż w niezawodowych rodzinach zastępczych.
- W celu dalszego poszerzenia oferty zawodowej, rodzinnej pieczy zastępczej, konieczne jest regularne zawieranie nowych umów oraz w miarę możliwości przekształcanie prawidłowo funkcjonujących niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe. Konieczne jest również pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, którzy mogliby przejmować stałą pieczę zastępczą nad dziećmi, zwalnianymi z zawodowych rodzin zastępczych, zwłaszcza z pogotowi rodzinnych. Stąd bardzo ważną rolę należy przypisać stałej promocji rodzicielstwa zastępczego. Dodatkową możliwością pozyskania kolejnych miejsc pieczy zastępczej daje przekształcenie zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka. W 2025 r. jedna RZZ, po ukończeniu szkolenia dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, złożyła wniosek o przekształcenie w RDD.
- Mimo, iż rocznie kilkadziesiąt rodzin uzyskuje pozytywną kwalifikację do prowadzenia rodziny zastępczej, to w 2025 r. tylko 3 rodziny wyraziły zainteresowanie utworzeniem RZZ. Jedna z rodzin pod koniec 2025 r. ukończyła szkolenie dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, a 2 kolejne rodziny będą kończyły szkolenie w 2026 r. Kandydaci, którzy nie decydują się na zawarcie umowy jako barierę wskazywali konieczność rezygnacji z pracy zawodowej przez osobę, która będzie pobierała wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej, brak gotowości do rozstań z kolejnymi podopiecznymi, a także dużą rotację dzieci i konieczność objęcia opieką nie mniej niż 3 dzieci jednocześnie.
- W 2025 r. do RZZ i RDD przyjęto łącznie **19 dzieci** poniżej 10 roku życia, natomiast zwolniono **25 dzieci**.
- W związku z dużą liczbą dzieci przebywających w RZZ i RDD, rodzinom udzielono wsparcia w postaci zatrudnienia dodatkowych osób do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a w uzasadnionych przypadkach zwiększono ilość godzin wykonywania usługi ze 120 nawet do 160 miesięcznie przez niektóre z zatrudnionych osób. W 2025 r. zatrudniono łącznie 22 osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- W 2025 r. intensywnie poszukiwano rodzin pomocowych dla odciążenia RZZ oraz w celu umożliwienia im skorzystania z przysługującej im 30 dniowej przerwy w sprawowaniu pieczy. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka albo małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. W 2025 r. zawarto **23 umowy z 14 rodzinami pomocowymi**.

Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej.

1. Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej MOPS współpracował z Sądem Rejonowym Katowice-Zachód w Katowicach, informując o całokształcie sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy przeprowadzali oceny sytuacji dziecka nie rzadziej, niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Szczegółowe zasady dotyczące oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, uregulowane zostały w rozdziale 4 przywołanej ustawy.

Rodzinna piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną pochodzenia w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Koordynatorzy na podstawie art. 77 ust. 3 p. 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mają obowiązek zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2025 r. dzieci z uregulowaną sytuacją prawną były zgłaszane do Śląskiego Ośrodka Adopcyjnego w Katowicach oraz do Ośrodka Adopcyjnego i Pieczy Zastępczej SZANSA w Bytomiu. Zgłoszono **16 dzieci**

z niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych oraz **10 dzieci** z zawodowych rodzin zastępczych. W przypadku dzieci ze spokrewnionych rodzin zastępczych, koordynatorzy nie wskazywali na zasadność przysposobienia. Ogółem w 2025 r. do rodzin adopcyjnych zwolniono **10 dzieci**, z czego 8 dzieci z RZZ i RDD.

2. Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy

Przepisy art. 132 - 134 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej regulują konieczność oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej, niż co 3 lata.

W przypadku negatywnej oceny rodziny zastępczej, kolejna ocena jest dokonywana nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku kolejnej negatywnej ostatecznej oceny organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje do sądu wnioski o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej. W 2025 r. sporządzono 13 negatywnych ocen rodzin zastępczych, w wyniku czego w Sądzie Rejonowym Katowice-Zachód w Katowicach złożono 8 wniosków o rozwiązanie rodzin zastępczych.

3. Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.

W 2025 r. **sporządzono 13 negatywnych ocen rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych.** We wszystkich przypadkach złożono wnioski o zmianę zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, o rozwiązanie rodzin zastępczych lub o ustanowienie nadzoru kuratora sądowego z powodu:

- niewywiązywania się przez rodzinę zastępczą z ustaleń i zobowiązań;
- niespełniania podstawowych warunków wynikających z ustawy (m.in. brak stałego źródła dochodu, orzeczona eksmisja);
- niskich umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych oraz braku gotowości do podnoszenia kompetencji i kwalifikacji wychowawczych.

W przypadku ww. złożonych wniosków sąd nie podjął działań mających na celu zmianę zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 9 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka w tym:	619 w tym 127 w RZZ	593 w tym 146 w RZZ	620
	- stwierdzających brak zasadności dalszego pobytu dziecka w dotychczasowej pieczy zastępczej	-	13	
2	Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych,	117	122	120
	w tym negatywnych	19	13	
3	Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą, ogółem w tym:	58 w tym 24 z RZZ	63 w tym 25 z RZZ/RDD	70 w tym 30 z RZZ
	- powrót do rodziny pochodzenia	3 w tym 3 z RZZ	3 w tym 2 z RZZ/RDD	-
	- adopcja	18 w tym 18 z RZZ	10 w tym 8 z RZZ/RDD	-
	- piecza instytucjonalna	4 w tym 0 z RZZ	2 w tym 0 z RZZ/RDD	-

- zmiana rodziny zastępczej	2 w tym 2 z RZZ	9 w tym 0 z RZZ	-
- powierzenie w pieczę	-	2 w tym 2 z RZZ/RDD	-
- usamodzielnienie	17 w tym 1 z RZZ	25 w tym 1 z RZZ/RDD	-
- inne (jakie	-	12 w tym 12 z RZZ/RDD: 2 – DPS 10 - RDD	-

Komentarz do powyższych danych:

- Liczba przeprowadzonych ocen sytuacji dziecka i zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej wynika bezpośrednio z liczby i wieku wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych. Sytuacja dzieci powyżej lat 3, które przebywają w spokrewnionych i niezawodowych rodzinach zastępczych, oceniana jest co najmniej raz na 6 miesięcy. Na utrzymującą się wysoką liczbę ocen, sporządzanych w zawodowych rodzinach zastępczych, duży wpływ ma rotacja dzieci oraz fakt, iż w RZZ w większości przebywają dzieci poniżej 3 roku życia. W ich przypadku ocenę sporządza się co 3 miesiące.
- W 2025 r. tylko 3 dzieci powróciło do rodziny naturalnej. Główną przyczyną braku możliwości powrotu dziecka do rodziców jest niepodejmowanie przez rodziców starań o zmianę swojej sytuacji. Ponadto w tym samym okresie 10 dzieci przekazano do rodzin adopcyjnych. Zdaniem przedstawicieli ośrodków adopcyjnych, od około 3 lat notuje się niespotykany dotąd brak zainteresowania adopcją, a co za tym idzie niedostateczną liczbę rodzin adopcyjnych w stosunku do potrzeb.
- W 2026 r. MOPS będzie nadal współpracował z ośrodkami adopcyjnymi (w tym pozarządowymi) w celu zwiększenia szans adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, przebywających w pieczy zastępczej na terenie Katowic.

Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletności rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej:

- świadczenia na kontynuowanie nauki,
- świadczenia na usamodzielnienie,
- świadczenia na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna.

Osobom usamodzielnianym na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przysługuje wsparcie ekonomiczne oraz inne formy wsparcia ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania w mieście Katowice wypełnia MOPS.

Koordinatory zatrudnieni w Centrum, udzielali różnych form pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej. Pozostali usamodzielniani wychowankowie (w tym wychowankowie rodzin zastępczych i placówek, którzy nie zostali objęci pomocą i wsparciem koordynatora), korzystali ze wsparcia pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej. W 2025 r. koordynatory rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali ze **163 usamodzielnianymi wychowankami**, w tym **47** wychowankom udzielono indywidualnego wsparcia, w większości przypadków w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocy prawnej i psychologicznej.

Tabela 10 - Wskaźniki realizacji:

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki	103	106	120

	- wydatki na świadczenia na kontynuowanie nauki	504 356,51 zł	617 952,13 zł	720 898,00 zł
2	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie	48	50	45
	- wydatki na świadczenia na usamodzielnienie	340 041,65 zł	360 524,40 zł	338 017,00 zł
3	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy w formie rzeczowej	50	61	50
	- wydatki na świadczenia w formie rzeczowej	117148,00 zł	152 567,00 zł	117 508,00 zł
4	Usamodzielniani wychowankowie, którym koordynatorzy udzielili wsparcia ogółem w tym:	61*	47*	55
	- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	31	20	-
	- w uzyskaniu zatrudnienia	9	7	-
	- w uzyskaniu dostępu do pomocy prawnej i psychologicznej	22	21	-

*jeden wychowanek może korzystać z kilku form wsparcia

Komentarz do powyższych danych:

- Wychowankowie, którzy z uwagi na osiągnięcie pełnoletności opuszczają rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej, objęci zostali wsparciem i pomocą, w tym finansową. Wychowankowie mają możliwość korzystania z kilku form pomocy jednocześnie. Ogólna wysoka wartość wydatków na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków wynika bezpośrednio z dużej liczby usamodzielniających się wychowanków, a ponadto świadczenia są regularnie waloryzowane.
- W 2025 r. MOPS w Katowicach kontynuował udzielanie wychowankom jednocześnie pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy rzeczowej, ponieważ pozwala to na bardziej racjonalne wykorzystanie środków w przypadku konieczności wyposażenia pierwszego własnego mieszkania. W zależności od indywidualnych potrzeb wychowanka, pomoc może być przyznawana jednorazowo lub w kilku etapach.
- Jeden wychowanek w zależności od formy i okresu pozostawania w systemie pieczy zastępczej może otrzymać **2 500,00 zł** lub **4 998,00 zł** lub **9 991,00 zł** pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz **2 272,00 zł** lub **4 542,00 zł** pomocy rzeczowej. Świadczenie na kontynuowanie nauki wynosi obecnie **759,00 zł** miesięcznie.
- W 2025 r. w ramach projektu unijnego „Katowice Miasto Otwarte – Pomocna Dłoń dla Rodziny” udzielono wychowankom dodatkowego wsparcia w postaci możliwości pobytu w mieszkaniu treningowym, w celu przygotowania ich do samodzielnego pełnienia ról w dorosłym życiu. Z pobytu skorzystało 10 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 8: Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. Utrzymanie obecnego standardu funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie Katowic funkcjonuje łącznie 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 12 placówek prowadzonych jest przez miasto Katowice (Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze DOM 1- DOM 12) oraz 3 placówki realizujące swoje zadania na zlecenie miasta, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincja Katowicka (Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Nr 1 - 3). Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponują łącznie **193** miejscami (151 miejsc w placówkach prowadzonych przez miasto Katowice, 42 miejsca w placówkach prowadzonych przez Zgromadzenie).

Wszystkie placówki opiekuńczo-wychowawcze spełniają standardy wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2012 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

2. Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W przypadku wyczerpania możliwości pracy z rodziną na rzecz utrzymania w niej dziecka oraz w przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnych formach pieczy zastępczej lub rodzinie adopcyjnej, praca ukierunkowana jest na zapewnienie dziecku możliwie najlepszej opieki poprzez umieszczenie go w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, to jest placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej następuje na podstawie postanowienia sądu lub/i wydanego przez MOPS skierowania. Do głównych zadań placówki należy zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych. Placówki zapewniają dzieciom pełne utrzymanie i wyposażenie oraz całodobową opiekę i wychowanie dostosowane do ich indywidualnych potrzeb. Jednym z celów prowadzonej pracy z dziećmi jest ich przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie. Ponadto placówki prowadzą pracę z rodzinami naturalnymi dzieci w celu umożliwienia dzieciom powrotu pod opiekę rodziców, a do tego czasu – w celu podtrzymania więzi rodzinnych.

W 2025 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Katowice przebywało narastająco **263 dzieci**. W okresie sprawozdawczym ustał pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **52 dzieci**. Najczęstsze powody ustania pobytu to:

powrót pod opiekę swoich rodziców	17 dzieci
umieszczenie w rodzinach zastępczych przysposobione	4 dzieci
umieszczenie w placówkach resocjalizacyjnych	1 dziecko
umieszczenie w DPS	4 dzieci
przekierowanie do mieszkania chronionego	3 dzieci
usamodzielnianie w związku z osiągnięciem pełnoletności	2 dzieci
	21 dzieci

Na dzień 31 grudnia 2025. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Katowice przebywało łącznie 204 dzieci.

Tabela 11 – Wskaźniki realizacji zadania

l.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.	Prognoza na 2026 r.
1	Liczba funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych	15	15	15
2	Liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej	193	193	193

Komentarz do powyższych danych:

- Mając na uwadze stale wysoką liczbę wydawanych przez sądy postanowień o umieszczeniu dzieci w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej, konieczne stało się rozważenie możliwości zwiększenia obecnej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- Poprzez podejmowanie działań mających na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego w mieście Katowice i dalsze wspieranie katowickich rodzin zastępczych, zakłada się że nastąpi wzrost zainteresowania i gotowość mieszkańców do podjęcia się funkcji rodzica zastępczego, co tym samym powinno się przyczynić do wzrostu liczby miejsc również w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
- W 2026 r. będzie nadal prowadzona praca z rodzinami biologicznymi w celu umożliwienia powrotu dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych do swoich rodziców.

KOSZT REALIZACJI „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” za 2025r.

W 2025 r. MOPS w Katowicach realizował zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na realizację powierzonych zadań, związanych z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz zadań związanych z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków, opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, MOPS miał zabezpieczone środki w planie finansowym.

Ogólny koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026” za 2025 r. wyniósł **12 923 820,71**. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 – koszt realizacji programu

l.p.	Rodzaj wydatku	2024 r. (zł)	2025 r. (zł)	Prognoza na 2026 r. (zł)
1	Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej* Zadania 1. Podejmowanie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. w mediach, portalach społecznościowych na stronach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach i Urzędu Miasta Katowice.	-	-	-
2	Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów Zadania: 1.Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.	-	-	-
	2.Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.	31 290,00	27 530,00	46 370,00
3	Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej* Zadania: 1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów, dotyczących osób:			
	- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,	-	-	-

	- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.	-	-	-
4	Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji* Zadania: 1.Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.*	-	-	-
	2.Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.*	-	-	-
	3.Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej:	5 801 006,42	6 253 134,66	6 928 595,00
	- jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka,	41 254,09	21 936,72	45 000,00
	- pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka,	5 293 512,55	5 576 695,12	5 850 416,00
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne,	184 155,12	199 293,17	211 140,00
	- dofinansowanie do wypoczynku,	56 591,09	81 196,57	120 403,00
	- dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania,	201 875,25	331 548,09	529 836,00
	- dofinansowanie kosztów remontu mieszkania zawodowej rodziny zastępczej	23 392,95	13 134,99	35 000,00
	- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego	225,37	29 330,00	136 800,00
5	Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych Zadania: 1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Żaden z kandydatów nie może przekraczać wieku 55 lat.*	-	-	-

	2.Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	2 076 007,87	2 860 435,92	3 452 194,00
	- wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	1 738 904,28	2 401 796,07	2 843 418,00
	-składki na ubezpieczenie społeczne pracodawcy	288 529,94	397 727,72	496 461,00
	-składki na Fundusz Pracy pracodawcy	30 544,03	39 772,73	69 664,00
	- składki na Pracownicze Plany Kapitałowe pracodawcy	18 029,62	21 139,40	42 651,00
6	Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych* Zadania: 1.Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka.	-	-	-
	2.Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy.	-	-	-
	3.Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.	-	-	-
7	Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej Zadania: Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletności	961 546,16	1 131 043,53	1 176 423,00
	- rodzinne	674 347,36	722 847,55	707 831,00
	- instytucjonalne formy pieczy zastępczej:	287 198,80	408 195,98	468 592,00
	- świadczenia na kontynuowanie nauki,	504 356,51	617 952,13	720 898,00
	- świadczenia na usamodzielnienie,	340 041,65	360 524,40	338 017,00
	- świadczenia na zagospodarowanie,	117 148,-	152 567,00	117 508,00
	- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,*	-	-	-
	- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,*	-	-	-
	- pomoc prawna i psychologiczna.*	-	-	-
8	Cel szczegółowy 8: Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zadania: 1.Utrzymanie obecnego standardu funkcjonowania placówek	-	-	-

	opiekuńczo-wychowawczych.*			
	2.Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.			
9	Kwota zaplanowana na bieżącą działalność Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	2 811 950,93	2 651 676,60	3 261 868,00
10	Całkowity koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026”	11 681 801,38	12 923 820,71	14 865 450,00

*Wszystkie zadania zaznaczone gwiazdką realizowane są w ramach bieżącej działalności Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach

PODSUMOWANIE

W 2025 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator pieczy zastępczej realizował zaplanowane w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” działania, mające na celu pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej. W perspektywie długofalowej powinno to prowadzić do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ograniczenia ogólnej liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, a także powinno przyczynić się do skrócenia czasu oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy działań wynikających z założeń „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026”, zrealizowanych z 2025 r. można stwierdzić, że pomimo niewielkiego odzewu mieszkańców Katowic na prowadzone działania promujące rodzicielstwo zastępcze udało się:

- przekształcić 1 dobrze funkcjonującą rodzinę zastępczą w rodzinę zastępczą zawodową, w której umieszczono 3 małych dzieci;
- przekształcić 1 zawodową rodzinę zastępczą w rodzinny dom dziecka, przez co zwiększyła się liczba miejsc w pieczy zastępczej. W RDD przebywało łącznie 10 dzieci;
- pozyskać 3 rodziny zainteresowane zawarciem umów na zawodowe rodziny zastępcze, w tym 1 rodzina pod koniec 2025 r., ukończyła szkolenie, a 2 rodziny ukończą szkolenie w 2026 r.;
- usamodzielnic 25 pełnoletnich wychowanków, których objęto należnym im wsparciem
- kontynuowano promocję rodzicielstwa zastępczego.

W celu dalszego zwiększenia liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej stale motywowano dobrze funkcjonujące rodziny zastępcze do przyjmowania nowych dzieci po usamodzielnieniu dotychczasowych wychowanków. W efekcie jedna rodzina wyraziła gotowość do podjęcia współpracy w formie rodziny pomocowej.

Ponadto w 2025 r. dość znaczna liczba dzieci (63) opuściła system rodzinnej pieczy zastępczej (w tym 25 dzieci z zawodowych rodzin zastępczych), a do rodzin adopcyjnych skierowano 10 dzieci (w tym 8 dzieci z RZZ i RDD). W tym samym okresie 57 dzieci objęto rodzinną pieczą zastępczą, w tym 19 dzieci zostało umieszczonych w RZZ i RDD.

W kwietniu 2025 r. decyzją Prezydenta Miasta Katowice wdrożono do realizacji założenia **Katowickiego systemu wsparcia rodzin zastępczych**, który wspiera i uzupełnia zadania realizowane w ramach realizowanego programu. Katowicki system wsparcia rodzin zastępczych jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby katowickich rodzin zastępczych. W okresie sprawozdawczym udało się zrealizować takie działania jak:

- a) **W ramach rozszerzenia polityki mieszkaniowej** uwzględniającej potrzeby rodzin zastępczych w 2025 r. przekazano 2 wyremontowane i wyposażone mieszkania z zasobów miasta Katowice 2 zawodowym rodzin zastępczym, co pozwoliło na objęcie pieczą zastępczą większą liczbę dzieci. W 2025 r. pozyskano z zasobów lokalowych miasta Katowice kolejne 2 mieszkania, które po wykonaniu generalnego remontu i wyposażeniu w podstawowe sprzęty, zostaną w 2026 r. zasiedlone przez kolejne 2 RZZ, które będą mogły objąć pieczą zastępczą dodatkowe dzieci.

- b) **Zapewniono rodzinom zastępczym dostęp do pakietów medycznych** – dodatkowego wsparcia medycznego i terapeutycznego dla rodzin i dzieci umieszczonych w nich. Podjęto współpracę z Grupą LUX MED w zakresie zapewniania dodatkowego, szybkiego wsparcia medycznego katowickim rodzinom zastępczym. Wsparcie w postaci konsultacji lekarzy rodzinnych i specjalistów, badań ambulatoryjnych i diagnostycznych dedykowane było dzieciom ze szczególnymi potrzebami przebywającymi w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych. Koszt pojedynczego pakietu wynosił 144,00 zł miesięcznie. W 2025 r. z pakietów skorzystało **45 dzieci**.
- c) **Wdrożono działania w ramach Fundraisingu** – wsparcia ze strony przedsiębiorców inicjatyw w obszarze rodzicielstwa zastępczego. W celu realizacji ww. działania podjęto współpracę z Katowicką Fundacją Inicjatyw Społecznych w zakresie wsparcia katowickich rodzin zastępczych oraz umieszczonych pod ich opieką dzieci. Nawiązano kontakt ze 123 przedstawicielami firm, natomiast 2 przedsiębiorstwa zaoferowały realne wsparcie:
- Katowickie Wodociągi S.A. przekazały upominki dla dzieci z rodzin zastępczych w postaci butelek na wodę, kominów, notesów, piórników oraz worków na buty;
 - Toyota Katowice przekazała środki pieniężne.

Dodatkowo zgłosiło się Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani z Łodzi, które przekazało na rzecz dzieci z katowickich rodzin zastępczych 10 sztuk gry Zdobywcy Kosmosu.

- d) **Powołano Katowicki Zespół ds. Pieczy Zastępczej.**
Zarządzeniem Nr 1112/2025 Prezydenta Miasta Katowice powołano Katowicki Zespół ds. Pieczy Zastępczej, będący organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym. Celem Zespołu jest budowanie i wzmacnianie współpracy przedstawicieli różnych grup działających w obszarze pieczy zastępczej, budowanie miejskiej koalicji na rzecz pieczy zastępczej. Członkami Zespołu są przedstawiciele samych rodzin zastępczych, Urzędu Miasta Katowice, Rady Miasta Katowice, MOPS Katowice, Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nietletnich (Sędziowie, Kuratorzy), policji, edukacji, NGO - skupiających rodziny zastępcze i innych osób ważnych z punktu widzenia funkcjonowania pieczy zastępczej w mieście Katowice.
- e) **Pozyskano środki unijne na realizację projektu na rzecz pieczy zastępczej.**
W 2025 r. rozpoczęto realizację projektu unijnego „TworzyMy Rodziny”, w ramach którego zaplanowano wsparcie edukacyjno-wychowawcze dla rodzin zastępczych, zakup korepetycji dla dzieci i młodzieży, wsparcie specjalistów w zakresie diagnozy i terapii dzieci, zakup biletów wstępu na wydarzenia, rozwój pasji i zainteresowań dzieci. Ponadto w ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie profesjonalnej kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze. W drodze konkursu wyłoniono Agencję Reklamową dsk Sp. z o.o. jako odpowiedzialną za opracowanie profesjonalnej koncepcji kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze w mediach społecznościowych.
- f) **Podejmowano szereg działań na rzecz wspierania i integracji środowiska katowickich rodzin zastępczych:**
- rodziny zastępcze aktywnie uczestniczyły w prowadzonej kampanii na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego (udział rodziny zastępczej w spocie promującym wyżej wspomnianą tematykę);
 - regularnie odbywały się spotkania Kawiarenki rodzin zastępczych i grup wsparcia;
 - zorganizowano szereg wydarzeń integrujących rodziny zastępcze (obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Piknik, ubranie Bebeczej rodziny zastępczej w kolorowe szaliczki, spotkania świąteczne, itp.).
- g) **Stale zapewniano rodzinom zastępczym i dzieciom w nich umieszczonym dostęp do specjalistycznego wsparcia**, w tym psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego. Zaobserwowano spore zainteresowanie rodzin zastępczych udziałem w grupie wsparcia, realizowanej przez pracowników Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco informowali rodziny o możliwości uzyskania wsparcia, także w formie grupowej.
- h) Realizowano **motywacyjny systemem wynagradzania zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka**, w którym wynagrodzenie zależy bezpośrednio od liczby dzieci przebywających w danej rodzinie/rodzinnym domu dziecka. Ponadto zawodowe rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka otrzymywały dofinansowanie do wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego zgodnie z rządowym programem „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024 - 2027”;

i) **Zapewniono wsparcie pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej (zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej).**

W ramach projektu finansowanego ze środków Funduszy Europejskich dla Śląska (Europejski Fundusz Społeczny+) „Katowice Miasto Otwarte – Pomocna dłoń dla rodziny”, w Dziale Mieszkalnictwa Wspomagane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zostało utworzone mieszkanie treningowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Mieszkanie treningowe przeznaczone jest dla 6 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Lokal, w którym mieści się mieszkanie, został przystosowany do przyjęcia nowych, młodych mieszkańców. Składa się on z salonu, kuchni, korytarza, biura, dwóch łazienek oraz 4 pokoi. Mieszkanie zostało wyposażone w sprzęty i meble pozwalające jego lokatorom na realizację programu usamodzielnienia. Wychowankowie, którzy zamieszkają w mieszkaniu objęci zostaną wieloma treningami polegającymi na nauce, rozwijaniu lub utrwalaniu umiejętności m.in. w zakresie samoobsługi, zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, efektywnego zarządzania czasem i finansami, prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw osobistych i urzędowych, utrzymywania więzi rodzinnych, uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej czy poszukiwaniu pracy oraz utrzymania zatrudnienia. Projekt realizowany będzie do listopada 2026 r. Koszt realizacji projektu, jakim jest mieszkanie treningowe dla usamodzielnianych wychowanków wynosi 756 050,00 zł. i nie został ujęty w programie.

j) Jedna z katowickich zawodowych rodzin zastępczych pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego została laureatem konkursu „Przyjaciół Rodziny 2025” ogłoszonego przez Zarząd Województwa Śląskiego w ramach Programu „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny” (katowickie pogotowie rodzinne otrzymało największą liczbę punktów). Laureaci konkursu „Przyjaciół Rodziny 2025” otrzymali nagrody finansowe, pamiątkowe dyplomy i statuetki oraz tytuł „Przyjaciół Rodziny 2025”.

Od kilku lat obserwuje się nasilenie umieszczeń małych dzieci w pieczy zastępczej na podstawie postanowień sądowych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do obligatoryjnych zadań własnych powiatu należy zabezpieczanie w pieczy zastępczej (rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych) dzieci, które muszą zostać umieszczone poza systemem rodzinnym. Liczba miejsc w pieczy zastępczej w stosunku do liczby dzieci, wobec których istnieje konieczność zabezpieczania poza rodziną oraz liczby wydawanych postanowień sądu na tę okoliczność, jest niewystarczająca.

W związku z powyższym w 2026 r. w dalszym ciągu kontynuowane będą działania zarówno wspierające obecnie funkcjonujące rodziny zastępcze, jak też nakierowane na pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Sporo uwagi zostanie poświęcone szkoleniom podnoszącym kwalifikacje i rozwijającym kompetencje rodzin zastępczych. Ważnym zadaniem pozostanie podnoszenie jakości usług świadczonych w zakresie wsparcia, dedykowanego rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt.1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn.zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na podstawie art. 182 ust.1 powołanej wyżej ustawy, zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn.zm.), zobowiązany jest do składania Prezydentowi Miasta Katowice corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka, będącego organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Katowice. Jednym z zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2025 roku była realizacja „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w załączeniu przedkłada sprawozdanie, ukazujące działania podejmowane w 2025 roku. Przyjętym priorytetem w okresie sprawozdawczym było rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej. Realizacja programu poza ustawowym obowiązkiem, miała na celu zwiększenie dostępności usług rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z miasta Katowice. Cele szczegółowe programu obejmują przede wszystkim:

1. Promocję rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Szkolenie i kwalifikację kandydatów.
3. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej.
4. Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji.
5. Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.
6. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych.
7. Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.
8. Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza zapewnia pracę z rodziną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Sukcesywne zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej umożliwi realizację zapisu art. 232 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które nakazują nieumieszczanie od 1 stycznia 2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci poniżej lat 10. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator pieczy zastępczej realizuje zaplanowane w Programie działania mające na celu pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej, co w perspektywie długofalowej doprowadzi do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz skróci czas oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego.

W 2025 roku podczas realizacji zadań, wynikających z „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z podmiotami zewnętrznymi (sądami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi), dzięki którym było możliwe sprawne funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej